

تأثیر نور در فضاهای امن شهری

زهرا حبیبی، راحله رستمی، یاسمن دوستدار، مریم قربانی

دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، ساری، ایران ، Z_h199170@yahoo.com

دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، ساری، ایران ، Raheleh.rostami@yahoo.com

دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، ساری، ایران ، ydostdar@yahoo.com

دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری، ساری، ایران ، maryam.ghorbani65@yahoo.com

چکیده

زندگی شبانه شهری و ارتقاء کیفیت بصری، طراحی نورپردازی مورد توجه طراحان قرار می‌گیرد.

سیمای شهری چه در روشنایی روز و چه در تاریکی شب می‌بایست دارای شکل و محتوی باشد. نور در طراحی شهری دارای کیفیات و ویژگیهای متفاوت از قبیل ابزار اطلاع رسانی، شناساندن در مناطق و محلات و افزایش بار هویتی و امنیتی مراکز، نمایان کردن نشانه‌ها، میراث فرهنگی و طبیعی و فضاهای شهری همچون پیاده راهها و میادین می‌باشد.

از اهمیت نورپردازی محیط شهری می‌توان به ایجاد امنیت، دلپذیر کردن فضای شهر و تأثیر مثبت آن بر روان شهروندان اشاره کرد و بیان داشت: (نور یک عنصر معماری طراحی محیط است و شهروندان نیز اهمیت نورپردازی شهری را درک کرده اند که نور پتانسیل بالایی در افزایش راندمان و کارایی افراد داشته و علاوه بر آن می‌تواند طراحی مجددی برای فضای شهری و معماری محیط و تأمین زیبایی و امنیت در شب را عهده دار باشد). (اعتمادی فر، ۱۳۸۸)

نور در معماری:

تجلی متافیزیک نور بر فیزیک بنا، انرا اصلی ترین محور زیبایی شناسی معماری در عرفان و معنا قرار داده است. در بناها از کف براق و درخشنده و سطوح دیوارها برای شکار نور استفاده می‌شد و گاهی نور طوری از سقف های الماسی شکل باز می‌تابید که انعکاسی در پی داشت. نور به تزئین معماری کیفیتی پویا می‌بخشید و نقوش، اشکال و طرح ها را به درون زمان می‌کشید. نور و سایه در سطوح، تقابل های شدید ایجاد می‌کرد و به سنگ های منقوش و سطوح گچی و آجری، بافت می‌بخشید. نور از لا به لای مشربیه ها چوبی، جداره گچی و مرمری، شیشه های نقوش پنجره ها رد می‌شد و نقوش را بر روی سطوح پشتی و داخلی نمودار می‌ساخت و پوششی زمانبند و متغیر از رنگ و سایه پدید می‌آورد (بررسی نور و رنگ در معماری سنتی ایران، سهند جوانشیر)

نورپردازی شهری:

در این مقاله سعی بر آن داریم تا با آشنایی بر ضرورت وجود نور به عنوان یکی از اصلی ترین عناصر منظر شهری به بررسی نقش نورپردازی شهری در تأمین امنیت شهر و نقش باز دارنده ی آن از وقوع جرم و جنایت بپردازیم. امروزه نورپردازی، تعریف کننده هویت و سیمای شبانه شهر است و نبود نور و وجود تاریکی شب عوارضی همچون افزایش حوادث، تصادفات، جرایم و بزه کاری و کاهش امنیت اجتماعی را سبب می‌شود. در این مطالعه برای نشان دادن مکانیسم تأثیر روشنایی بر عملکرد انسان در جامعه به بررسی و مطالعه تأثیر نور بر انسان از جهات مختلف فیزیکی و روحی پرداختیم. تحقیقی پیرامون عوامل مؤثر بر ایجاد روشنایی مناسب شهری. امنیت اجتماعی و نقش بازدارنده روشنایی در مقابل جرم جنایت در محیط شهری موضوع اصلی این مقاله است. نکته مهمی که در این میان باید به آن توجه نمود این است که همان طور که روشنایی کم در افزایش جرم و جنایت و تصادفات مؤثر است افزایش بیش از حد حجم نور نیز می‌تواند کاهش امنیت را به دنبال داشته باشد. با بررسی چگونگی کاربرد تکنولوژی بوسیله ی به کارگیری علم، فناوری و هنر در جهت کارآمدتر نمودن سیستم روشنایی شهر در نهایت به این نتیجه رسیدیم که با نور پردازی صحیح و اصولی علاوه بر زیبا سازی شهرو کاهش آلودگی نوری چگونه می‌توان گام های مؤثری در جهت تأمین امنیت شهرها برداریم. (اعتمادی فر، احسان، ۱۳۸۸، نقش روشنایی شهری و طراحی نورپردازی در امنیت شهر تهران)

واژه های کلیدی

طراحی روشنایی، نورپردازی، امنیت شهر، روش صحیح نور پردازی، سیمای شبانه

مقدمه

در معماری و شهرسازی نور عملکردی فراتر از روشن کردن فضا داشته و به عنوان یکی از اجزاء اصلی مورد توجه طراحان قرار می‌گیرد. امروزه زندگی شهری سبب گشته دامنه فعالیت شهروندان تا پاسی از شب ادامه یابد و بدین ترتیب حیات شبانه تبدیل به قسمتی از زندگی شهری شده است. بنابراین جهت ایجاد بستر مناسب و امن